

Kotimaan matkailu: Keskisessä Suomessa

Tämä kotimaan matkailukierros alkaa Kalajokilaaksosta, mutkitellen Keskisessä Suomessa. Matkaan voi lähteä kukin ryhmä omalta paikkakunnalta ja ottaa kierrokselleen mukaan eri paikkakuntien nähtävyyksiä.

Tässä jutussa kuvailtava reitti on suunniteltu siten, että matka voi jatkua useammankin päivän yöpymiseen. Silloin voi nähdä laajemmin kotimaamme viehättäviä maisemia ja opastettuja nähtävyyksiä, tai mennä osan matkasta sisävesiläivoilla. Myös suosittu sokkomatkat onnistuvat hienosti, kun matkanjohtaja suunnittelee salaa päivän tai parin reissun.

Matkanjohtajan kannattaa googlettaa, jotta löytää eri paikkakuntien ja kohteiden yhteystiedot helposti. Kohteisiin kannatta olla

etukäteen yhteydessä, niin palvelut ovat juuri ryhmän toiveiden mukaiset. Bussiryhmälle esimerkiksi ruokailu tai kahvit ovat jo odotamassa. Näin tutustumiseen jää riittävästi aikaa kohteissa.

Kalajoki tunnetaan komeista hiekkasärkistä ja pitkistä rantaviivastaan, jotka tekevät paikasta eksoottisen vierailukohteen kesät ja talvet. Perämeren rannalla hiekkasärkkien alue on kuuluisa lomaviettäpaikka, jossa palvelut on kävelymatkan päässä.

Kalajoen kylpylähotellin kesäisen hemmottelevassa lämmössä poreet ja hierovat vesipisteet hoivaavat, ohjatut vesiaktiviteetit vetreyttävät vesikuntoilun ohessa. Vanhan kaupungin Plassilla vierähtää aika paikallistiedon parissa Havulan huvilassa ja Kalastusmuseossa. Nähtävä on myös keramiikkaa Iso-Pahkalan pajamyymälässä.

Kauneimpien dyynien halki liikut puupolkuja pit-

kin. Kirkolta kallaan -kulttuuripolkua pitkin pääsee *Vihaslahaen luonnonsuojelualueelle* ja *Meriluontokeskukseen* ja voi tehdä merimatkan lumoavaan *Maakallaan*, jossa on mm. 1700-luvulla rakennettu kirkko. Maakallasta voi ostaa lähivesien savusiikaa. Kesäteattereita löytyy Kalajoelta ja Alavieskan Linnakalliolta.

Pietarsaaren monet nähtävyydet, kuten *Arktinen museo* suuren jääkarhun kera, *Aspegrenin puutarha*, *Rosenlundin pappila* ja *Kasvitieteellinen puutarha* ja koulu- puutarha ovat vuorossa seuraavaksi.

Seitsemän sillan-tien kauniit merimaisemat hivelevät silmiä kunnes saavutme **Kokkolaan**.

Tulijaa tervehtii *Tankarin majakkasaari*, kalastajakylä, *Kokkolan vanhakaupunki*, joka on maamme yhtenäisimpiä ja laajimpia puukaupunkia, *eläinpuisto* ja *Talonpojan museo*, *K.H. Renlundin museo* ja *Villa Elba* monine palveluineen.

Vattajan dyynialue on maisemallisesti merkittävä koko Euroopan mittapuulla. *Ohtakarinkalastajakylä* muodostaa kokonaisuutena eräänlaisen museoalueen. Siellä on mm. näkötorni, grillikatso, kalastusmuseo ja kesäkahvila.

Matkaa voi jatkaa Vaasan tai Härmänmaan kautta Lapualle, jossa sijaitsee *Vanha Paukku*. Siellä voi kuulla mm. 13.6.1976 tapahtuneen patruunatehtaan räjähdysten ikäviä muistoja. Vaasassa taas on monta kaupunkimaista kohdetta sekä Unescon maailmanperintökohteisiin kuuluva *Merenkurkun saaristo* nähtävyyksineen. Härmässä voi viihtyä *PowerParkissa* myös lounastaen.

Seinäjoki tunnetaan musiikillisesta ja teatterillisestä kesätarjonnasta sekä upeista lounaspaikoista. *Törnävän* luonnonläheinen saari ja *Ylistaron komia kirkko*, Ilmajoen-Seinäjoen viljava Alajoki-lakeus ja *Nurmon Traktorimuseo* on nähtävä.

Lapuan Vanha Paukku sijaitsee vanhaan patruunatehtaan räjähdys-

Mitä kaikkea kertookaan Alajoen laaja viljelyslakeus, joka vielä 1970-luvulla peittyi keväisin tulviin, jotka kerran oli vielä oopperankin mennessään. Silloin koko maakunta tuli apuun. Alajoella auringonlaskun aikaan ladot iskevät hirsien

Kello käy – eikä vaatimaamme köyhyyden- torjuntaohjelmaa näy

Eläketurvakeskus ETK:n tuore tutkimus tutkimukselta kertoi, että suomalaiset kokevat huolta erityisesti pienituloisten eläkeläisten toimeentulosta. Huolta herättävät myös kohtuuhintaisten sote-palvelujen saatavuus ja eläkeläisten tuloerot.

Tieto ei ole meille mikään uusi. Aivan vastaavanlaiset tulokset tulivat esimerkiksi liiton suuresta jäsentutkimuksesta sekä Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n Huomisen kynnyksellä 2019-tutkimuksesta. Täysin sama linja oli jo edellä mainituissa tutkimuksissa vuonna 2016.

ETK:n tutkimuksen mukaan pienituloisten eläkeläisten toimeentulosta on huolestunut kolme neljästä

suomalaisesta. Naiset ovat toimeentulosta huolissaan miehiä useammin. Heistä toimeentulohuolta kokee neljä viidestä, miehistä vain kaksi kolmesta.

ETK:n erikoistutkija Liisa-Maria Palomäen mukaan sukupuolten välinen ero on selkeä ja huoli eläkkeiden riittävydestä voi liittyä naisten keskimäärin matalampaan eläketasoon. Olen täysin samaa mieltä: matalan eläketason syynä ovat usein naisten pienemmät ansiotulot sekä lastenhoitoajat, joilta ei ennen vuoden 2005 eläkeuudistusta eläkettä karttanut.

Myös eläkeläisten väliset tuloerot ja eläkevarojen sijoitustoiminnan riskit huolestuttavat naisia yleisemmin kuin miehiä. Huo-

lista huolimatta seitsemän kymmenestä suomalaisesta pitää eläkejärjestelmää luotettavana. Luottamus on muita yleisempää ikääntyneiden, parisuhteessa olevien, korkeammin koulutettujen sekä terveytensä hyväksi kokevien joukossa. Luottamus eläkejärjestelmään näyttää olevan yleisempää niille, jotka kokevat vähemmän huolta talous- ja työllisyystilanteesta.

Vaikka enemmistö luottaa eläkejärjestelmään, vain joka neljäs pitää järjestelmää oikeudenmukaisena tai selkeänä. Naiset, terveytensä huonoksi kokevat ja matalasti koulutetut koki- vat järjestelmän oikeudenmukaiseksi muita harvemmin. He myös suhtautuivat eläkkeiden riittävyteen

muuta kriittisemmin.

Tutkimuksen mukaan luottamus eläkevarojen sijoitustoimintaan ja näkemys sijoitustoiminnan riskeistä ovat yhteydessä yleiseen eläketurvan luottamukseen. Eläkevarojen hoidon luotettavaksi kokevat suomalaiset luottavat useammin myös eläkejärjestelmään.

Mielestäni nuo koetut toimeentulo-ongelmat heijastuvat mm. velkajärjestelytilastoihin. Yksityishenkilöiden velkajärjestelyjen määrä kasvoi Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 edellisvuodesta 12,5 prosenttia. Velkajärjestelyä haki yhteensä 3 838 henkilöä, mikä oli 12,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Velkajärjestelyä

hakeneista eläkeläisiä oli 28,5 ja työttömiä 14,9 prosenttia.

Jo vuosien ajan ovat tutkimukset siis osoittaneet, että suomalaiset kokevat huolta erityisesti pienituloisten eläkeläisten toimeentulosta. Maan nykyinen hallitus koki tässä asiassa herätyksen hallitusohjelmaa kirjoittaessaan. Siihen on kirjattu, että köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen on keskeinen tavoite, joka ohjaa kaikkia hallituksen päätöksentekoa.

Kello kuitenkin käy, eikä jo pitkään vaatimaamme eläkeläisköyhyyden torjuntaohjelmaa näy.

EKL:n jo kauan vaatimassa ohjelmassa on pienitu-

riittää nähtävää

alla patruunatehtaalla, Nykyään se on kulttuurikeskus, missä kerrosta 70-luvulla. Kuva: Vanha Paukku.

välistä silmää vieraalle.

Ilmajoki on täynnä tarinoita. Opaskerho palvelee. Kulje nuijapäällikkö *Jaakko Ilkan jalanjäljissä* tai tutustu *Könin kellomestareihin*. Näyttelijä Hannu-Pekka Björkman pitää synnyinpitäjänsä

historiaa merkittävänä, ei yksin *Ilmajoen Musiikkijuhlia*.

Ilmajoen kirkko ja työväentalo olivat aikanaan paikkakunnan suurimpia rakennuksia.

JATKUU SIVULLA 4

TOIMINNANJOHTAJALTA ■ TIMO KOKKO

loisten asemaa tarkasteltava kokonaisuutena ja haettava aidosti vaikuttavia toimia heidän tilanteensa parantamiseksi. Merkittävässä osassa toimeentulon kannalta ovat palvelut, niiden saatavuus ja saavutettavuus sekä hinta/maksutaso. Voit lukea viereisen sivun pääkirjoituksesta liiton vaatimuksesta koskien terveydenhuollon asiakas- ja palvelumaksuja.

Herkästi tarttuvien virusmuunnosten takia Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL antoi 20.1. uuden suosituksen turvaväleistä. Nyt suositellaan yli kahden metrin turvaväliä muihin ihmisiin. Lisäksi lähikontakteja tulisi vähentää entisestään. Testeihin kannattaa nyt mennä pienistäkin oi-

reista.

Lääkeyhtiöt ovat ilmoitelleet rokotteiden toimitamisen myöhästymisistä, ja se heijastuu tietysti ensimmäisten joukossa rokotettavien ikääntyneiden rokotusaikatauluun. Tämä ei ole ollenkaan hyvä tieto ajatellen kesäkuussa pidettävää liittokokousta mekaan.

Koetetaan kuitenkin kestää, valoa tunnelin päässä näkyy jo. Toivottelen oikein hyvää ja tervettä loppuvuotta kaikille.

SIMO PAASSILTA

päätöimittäjä, chefredaktör
Eläkkeensaajien Keskusliiton puheenjohtaja
Pensionstagarnas Centralförbunds ordförande

PÄÄKIRJOITUS

Terveydenhuollon maksukatot remontiin

Monelle pienituloiselle pitkäaikaissairaalle tammikuu on kohtuuttoman kallis kuukausi. Terveydenhuollon maksukatot eli lääke-, matka- ja asiakasmaksujen enimmäismäärät nollaantuvat vuodenvaihteessa.

Kaikkien maksujen kerryttäminen alkaa siis alusta yhtäaikaan. Pahimmillaan tilanne voi johtaa yhden kuukauden aikana jopa yli 1 500 euron kuluihin.

Suomessa on käytössä terveydenhuollon kolme maksukattoa. Maksukatto tarkoittaa omavastuusuutta, jonka täytyttyä potilaan ei tarvitse enää maksaa korvaukseen kuuluvia lääke-, matka- tai julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuja. Lääkkeiden omavastuu on 579 euroa vuodessa, matkakulujen 300 ja asiakasmaksujen 683 euroa.

Maksukatoilla halutaan varmistaa, että sairastumisesta ei koidu kenellekään kohtuuttomia kustannuksia eikä taloudellista ahdinkoa.

EKL on pitkään esittänyt, että maksukatot on yhdistettävä ja niiden yhteismäärä, 1563 euroa, puolitettava. Maksukatto voitaisiin sitoa takuueläkkeen tasoon, joka tällä hetkellä on 837 euroa. Asiakkaan maksukertymää tulisi tarkastella kalenterivuoden sijaan 12 kuukauden jaksolla.

Maksukaton juokseva reaaliaikainen seuranta vähentäisi asiakkaalle alkuvuoden aikana kertyneitä kustannuksia. Seurannassa erilliset maksukatot tulisi säilyttää ja seurata niitä jatkossakin, jolloin niiden seuranta-ajat ajoittuisivat eri kuukausille.

Maksukattojärjestelmää tulee kehittää niin, että edunsaaja saisi hänelle kuuluvan etuuden automaattisesti. Kunnat ja kuntayhtymät tulisi velvoittaa seuraamaan asiakasmaksukertymää ja ilmoittamaan asiakkaalle, kun maksukatto on saavutettu.

EKL vaatii asiakasmaksujen perinnän muuttamista. Asiakasmaksuja on päätyttyä ulosottoon vuosi vuodelta enemmän. Vuonna 2019 ulosotossa oli yhteensä 450 000 asiakasmaksua. Ulosottojen määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 2012.

EKL:n mielestä kuntien ja kuntayhtymien tulisi luopua yksityisten perintätoimistojen käytöstä maksujen perinnässä. Maksujen siirtäminen perintätoimistojen hoidettavaksi saattaa vaikeassa tilanteessa olevat pienituloiset sellaiseen taloudelliseen ahdinkoon, josta on erittäin vaikea päästä ulos.

Yksityisten perintätoimistojen käyttö moninkertaistaa perittäviä asiakasmaksuja, siksi niiden käyttämisestä olisi luovuttava. Julkisen vallan tulee vastata niin palvelujen laskuttamisesta kuin maksujen perinnästä erääntymisen jälkeenkä ja niiden tueksi on luotava selkeät toimintatavat ja perinnän seuranta.

Renovera avgiftstaken inom hälsovården

Januari är en omåttligt dyr månad för många långtidssjuka med små inkomster. Avgiftstaken, dvs. maximibeloppen för medicin-, rese- och kundavgifter inom hälsovården, nollställs vid årsskiftet.

Nu börjar alla avgifter igen samlas samtidigt. Som värst kan det leda upp över 1 500 euros utgifter under en månad.

Finland har tre avgiftstak inom hälsovården. Avgiftstaket innebär en självrisksdel, som när den uppfylls, betyder att patienten inte längre behöver betala medicin-, rese- eller kundavgifter inom den offentliga hälsovården. Självrisken för läkemedel är 579 euro om året, 300 euro för resekostnader och 683 euro för kundavgifter.

Avsikten med avgiftstaken är att försäkra att ingen får oskäliga utgifter om hen blir sjuk eller hamnar i ekonomiskt trångmål.

PCF har länge föreslagit att avgiftstaken ska sammanslås och att det sammanlagda beloppet, 1563 euro, halveras. Avgiftstaket kunde bindas till nivån på garantipensionen, som för tillfället är 837 euro. Kundens samlade avgifter borde granskas för 12 månader i stället för per kalenderår.

En löpande uppföljning av avgiftstaket skulle minska de kostnader som anhopas i början av året. De olika avgiftstaken borde bevaras inom uppföljningen och följas upp också i fortsättningen, varvid uppföljningstiderna skulle infalla under olika månader.

Systemet med avgiftstak bör utvecklas så att förmånstagaren automatiskt får denna förmån. Kommunerna och kommunförbunden bör förpliktas att följa med hur kundavgifterna samlas och meddela kunden när avgiftstaket har nåtts.

PCF kräver att uppbörden av kundavgifter ändras. Allt fler kundavgifter har år för år lett till indrivning. År 2019 utmättes sammanlagt 450 000 kundavgifter. Utmätningarna hade fördubblats från 2012.

PCF anser att kommunerna och samkommunerna bör avstå från att använda privata indrivningsföretag. Överföringen av indrivningen till utmätningföretagen kan i svåra situationer försätta låginkomsttagare i sådant ekonomiskt trångmål som det är svårt att ta sig ur.

Användningen av privata indrivningsföretag mångdubblar de kundavgifter som indrivs, därför borde man avstå från dem. Det allmänna bör ansvara för såväl fakturering som indrivning av avgifterna efter förfallodagen och det bör skapas klara handlingssätt och uppföljning av indrivningen.